

6 Şubat Deprem Deneyimi: Felaket Kurbanlarının Kimliklendirilmesi*

6 February Earthquake Experience: Disaster Victim Identification

Meltem Günbeği¹

¹Dr., Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Adli Tıp, Kadıköy/İstanbul

<https://orcid.org/0000-0002-7287-0799>

Sayın Editör,

Yaşayan ya da ölü bir kimsenin tanımlanması ve diğer kişilerden ayırt edilmesini sağlayacak özelliklerin ortaya konulmasına kimlik belirtimi veya kimliklendirme denir. “Felaket Kurbanlarını Kimliklendirme” ise “Disaster Victim Identification (DVI) olarak tanımlanır. 2023 Şubat ayında 11 ili etkileyen depremde kimliklendirmede yaşanan sorunlara dikkat çekmek ve deprem coğrafyası gerçekliğinde kimliklendirmenin önemini vurgulamak için bu yazıyı yazma ihtiyacı doğmuştur.

6 Şubat günü deprem sonrası tüm hekimler gibi adli tıp uzmanları da gönüllü olmuş ancak alanın tam olarak bilinmemesi nedeniyle bu talep ilk saatler şaşkınlıkla karşılanmıştır. Cenaze sayılarının artması, medyaya yansıyan sokakta, hastanelerde bekletilen yüzlerce cenaze görüntüleri ve alandan defin işlemlerinin nasıl yapılacağına dair iletilen cevaplandırılmayan sorular adli tıp uzmanlarına ihtiyacı açığa çıkarmış ve ardından görevlendirilmeler başlamıştır. Ülkemizde adli tıp uzmanları Sağlık Bakanlığı, üniversiteler ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışmaktadır. Olağan durumlarda dahi karmaşaya sebep olan bu yapılanma deprem sürecinde de yetki, sorumluluk gibi birçok prosedürel sorunların yaşanmasında birincil rol oynamıştır. Ülkemizde yürütülen deprem hazırlık çalışmalarında/planlamalarında adli tıp uzmanlarına yeterli yer verilmemesi kimliklendirme çalışmalarında bazı eksiklik ve hatalara sebep olmuştur.¹ Uygulamalarda konunun uzmanlarının inisiyatif alarak, bilimsel bilgi ile hareket etmesinde zorluklar yaşanmıştır.

Kimliklendirmenin hukuki öneminin yanı sıra her insanın tanıdığı ölüsüne ulaşma, dini, kültürel rutinlerini yerine getirebilme hakkı vardır. Travma sonrası iyileşme, ruhsal iyilik halinin sağlanabilmesi için kimliklendirmenin en az hata ile yapılması gereklidir. Cenazenin hiç ya da uzun süre bulunamaması, yanlış teşhis, tekrarlayan örnekleme, fethi kabir deneyimlerinin yeni travmalar yaratacağı söylenebilir. Bu nedenle deprem coğrafyasında yaşadığımız gerçeği ile olası depremlere hazırlıkta kimliklendirme başlığına daha fazla yer verilmelidir. Konunun uzmanları ile bilimsel bilgi kullanılarak hareket edilmeli, 6 Şubat depreminden ödevler çıkarılmalıdır.

Öncelikle DVI (Disaster Victim Identification- Afet Kurbanlarının Kimliklendirilmesi) rehberinde önem atfedilen afet kimliklendirme ekiplerinin ülkemizde oluşturulması için acil adımlar atılmalıdır.² Afet kurbanlarının kimliklendirilmesi için oluşturulacak planlarda Türkiye Afet Müdahale Planı'nda yer alan afet kimliklendirme ve defin çalışma grubunun konunun uzmanları ile oluşturularak, uzmanlık derneklerine aktif roller verilip Türkiye Afet Müdahale Planı kimliklendirme ve defin bölümü geliştirilmelidir.

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 2024;14(1):9-10

DOI: 10.31020/mutftd.1399065

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 04 Aralık 2023; Kabul Tarihi - Accepted: 23 Ocak 2024

İletişim - Correspondence Author: Meltem Günbeği <zekiogullari@gmail.com>

Bilgi

Çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

1. Adli Tıp Uzmanları Derneđi . 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Deprem Bölgesi Raporu , 2023. <https://www.atud.org.tr/wp-content/uploads/2023/04/ATUD-Gozlem-Raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 10.11.2023)
2. Interpol. Disaster Victim Identification <https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/Disaster-Victim-Identification-DVI> (Erişim Tarihi: 24.11.2023)